

Jisim Relatif & Bilangan Mol

Jisim atom adalah terlalu kecil dalam unit kilogram

→ jadi jisim digunakan

→ iaitu

→ jisim atom suatu unsur dengan atom unsur yang lain

Pada mulanya, atom yang dipilih sebagai rujukan adalah

→ atom yang paling

→ iaitu

→ Jisim atom relatif hidrogen =

→ Jisim atom relatif unsur lain akan

=

Jisim atom relatif helium = 4

→ bermaksud jisim 1 atom helium

=

Jisim atom relatif karbon = 12

→ bermaksud jisim 1 atom karbon

=

Selepas itu, ditukar kepada atom karbon

→ kerana hidrogen

→

→ mudah

→ karbon

→

→ berpadu

→ tetapi tidak diambil jisim 1 atom karbon
→ diambil

→ supaya
→ JAR hidrogen
→ JAR karbon

Jisim atom relatif hidrogen = 1

→ bermaksud jisim 1 atom hidrogen
=

Jisim atom relatif karbon = 12

→ bermaksud jisim 1 atom karbon
=

Jisim atom relatif helium = 4

→ bermaksud jisim 1 atom helium

=

Jisim atom relatif magnesium = 24

→ bermaksud jisim 1 atom magnesium

=

Apakah hubungan jisim atom relatif dengan nombor nukleon?

Jisim 1 atom hidrogen ≈

Jisim neutron

Jisim proton

1 atom karbon mempunyai

$1/12 \times$ jisim atom karbon =

Jadi, JAR =

Klorin mempunyai JAR = 35.5

→ kerana kewujudan isotop Cl-35 dan Cl-37 dalam nisbah tertentu dalam sampel semulajadi

Atom –

Molekul –

Ionik –

Cari JAR/JMR/JFR untuk bahan berikut

a) MgO

b) Al₂O₃

c) C₂H₆O

d) CaCl₂

e) (NH₄)₂SO₄

f) CuCO₃.5H₂O

[JAR : H = 1, C = 12, N = 14 , O = 16,

Mg = 24, Al = 27, S = 32, Cl = 35.5,

Ca = 40, Cu = 64]

1 mol bahan ditakrifkan sebagai

→

→ yang mempunyai bilangan zarah yang sama dengan

→ bilangan atom dalam

→ iaitu

→ dikenali sebagai

→

Yang manakah mengandungi paling banyak atom?

A) 1 mol atom C

B) 1 mol atom H

C) 1 mol atom Mg

D) 1 mol atom Na

Jangan terkeliru

→ molekul →

→ mol →

Bilangan mol atom	Bilangan atom
1 mol	6.02×10^{23}
2 mol	
0.3 mol	
	3.01×10^{23}
	6.02×10^{22}
	1.204×10^{25}

Bilangan mol	Bilangan zarah

Bilangan molekul O ₂	Bilangan atom oksigen
1	
5	
	20
200	
1 juta	
1 mol	
	0.5 mol
0.4 mol	
	3 mol

Bil mol molekul O ₂	Bil mol atom oksigen	Bil molekul O ₂	Bil atom oksigen
1 mol			
	1 mol		
		6.02×10^{22}	
			3.01×10^{23}

Jika setiap molekul mempunyai x atom

Bilangan mol molekul

Unsur yang wujud sebagai molekul

→

1 mol oksigen difahamkan bermaksud

→

Bilangan mol Bilangan

Bilangan mol Bilangan

Bilangan mol Bilangan

1 mol atom He mengandungi

→

1 mol molekul CO₂ mengandungi

→

1 mol unit Na₂O mengandungi

→

2 mol Cu mengandungi

→

3 mol H₂O mengandungi

→

4 mol MgCl₂ mengandungi

→

1 molekul H₂ mengandungi

→

1 molekul CO₂ mengandungi

→

→

→ jumlah atom untuk setiap molekul =

1 unit Na₂O mengandungi

→

→

→ jumlah ion untuk setiap unit =

0.5 mol H₂O mengandungi

→ mol molekul

→ mol atom hidrogen

→ mol atom oksigen

→ mol atom

→ molekul

→ atom hidrogen

→ atom oksigen

→ atom

3 mol MgCl₂ mengandungi

→

→

→

→

→

→

d) Bil atom nitrogen

e) Bil atom hidrogen

f) Bil mol atom

g) Bil atom

Di dalam 4 mol Al₂O₃, kira

a) Bil unit Al₂O₃

b) Bil mol ion aluminium

c) Bil ion oksida

d) Bil ion

Berapakah mol NH₃ yang mengandungi

a) 3.01×10^{25} molekul

b) 6 mol atom H

c) $1.204 \times 10^{23} \text{ atom N}$

d) $9.03 \times 10^{24} \text{ atom H}$

e) $6.02 \times 10^{23} \text{ atom}$

Berapakah mol K_2O yang mengandungi

a) 3.01×10^{23} unit K_2O

b) 4 mol ion kalium

c) 9.03×10^{23} ion oksida

d) 6.02×10^{23} ion kalium

e) 3.612×10^{23} ion

1 atom

Mg-24

5 atom Mg-24

100 atom Mg-24

1 juta atom Mg-24

1 mol atom Mg-24

1 atom

C-12

5 atom C-12

100 atom C-12

1 juta atom C-12

1 mol atom C-12

Jisim molar = =

Unit untuk jisim molar →

Bilangan mol karbon	Jisim karbon
1 mol	12 g
2 mol	
4 mol	
	36 g
	60 g
0.5 mol	
	8.4 g

Bilangan mol aluminium	Jisim aluminium
1 mol	27 g
0.3 mol	
	5.4 g
	2.7 g
	270 g

Bilangan mol Jisim

Bahan	Bilangan mol	Jisim
Mg	0.6 mol	
		12 g
Ca		0.40 g
	5 mol	
N ₂	0.7 mol	
		56 g
H ₂ O	4 mol	
		3.6 g
CO ₂		220 g
	1.2 mol	
MgO		8 g
	3.2 mol	
NH ₄ Cl		10.7 g
	0.8 mol	
[JAR : H = 1, C = 12, N = 14 , O = 16, Mg = 24, Cl = 35.5, Ca = 40]		

Jisim sebenar 1 atom C-12 (dalam g)

=

Yang manakah benar?

1 mol magnesium

A) mengandungi 6.02×10^{23} atom

B) mengandungi bilangan atom yang sama dengan bilangan atom dalam 12 g karbon

C) mempunyai jisim 24 g

Isipadu semua jenis gas adalah sama (jika bilangan mol dan keadaan sama) dan tidak bergantung kepada jenis gas

→ saiz molekul gas adalah berlainan untuk gas berlainan

→ tetapi

Pepejal/Cecair vs Gas

Isipadu molar gas pada STP =

Isipadu molar gas pada suhu bilik =

Pertukaran unit

Bilangan mol hidrogen	Isipadu pada suhu bilik
1 mol	24 dm ³
5 mol	dm ³
0.03 mol	cm ³
	48 dm ³
	120 cm ³

Bilangan mol	Isipadu gas (dm ³)

Bilangan mol H_2	Jisim	Isipadu pada suhu bilik	Bil molekul
0.5 mol			
	4 g		
		240 cm ³	
			6.02 $\times 10^{24}$

Bil mol CO_2	Jisim	Isipadu pada suhu bilik	Bil molekul	Bil atom oksigen
0.2 mol				
	22 g			
		120 cm ³		
			1.204 $\times 10^{25}$	
				6.02 $\times 10^{24}$

Formula Kimia

Atom-atom berpadu mengikut nisbah yang tertentu untuk membentuk molekul

C	O
1 atom	
5 atom	
	40 atom
1 juta	
1 mol	
0.4 mol	
	6 mol
	0.5 mol
12 g	g
g	1.6 g
36 g	g
g	8 g

Untuk membandingkan nisbah

Boleh guna

→

→

Tidak boleh guna terus

→

Isipadu gas

		XY_2Z_3
X	Y	Z
1 mol		
2 mol		
		12 mol
	1 mol	
		2.4 mol
	3 mol	

Formula Empirik

→ atom-atom yang berpadu

Formula Molekul

→ atom-atom yang berpadu membentuk molekul

Formula molekul	Formula empirik
C ₂ H ₄	
C ₃ H ₆	
C ₄ H ₈	
C ₃ H ₆ O ₃	

Formula molekul	Formula empirik
JMR	

Suatu bahan organik terdiri daripada 40% karbon, 6.67% hidrogen, 53.33% oksigen mengikut jisim. Cari formula empirik bahan ini

Peratus			
Jisim dalam			

Formula empirik =

Jika JMR bahan ini adalah 60, cari formula molekul bahan ini.

(tidak perlu hafal cas)
→ ion
→ ion
→ ion
→ ion
Bukan logam
→ ion
→ ion
<u>Sebatian Ionik</u>
→ Ion-ion membentuk sebatian yang
→ terdiri dari gabungan
→
→ dalam
<u>Kation (Positif)</u>
Kump 1
→ ion
→ ion
→ ion
Kump 2
→ ion
→ ion
Kump 13
→ ion
Lain-lain logam biasa (perlu hafal cas)
→ ion
→ ion
<u>Anion (Negatif)</u>
Kump 17
→ ion
→ ion
→ ion
→ ion
→ ion hidrida
→ ion oksida
→ ion hidroksida
→ ion nitrat
→ ion karbonat
→ ion sulfat
→ ion fosfat
→ ion manganat
→ ion dikromat

Jangan terkeliru
 → oksigen →
 → ion oksida →
 → klorin →
 → ion klorida →
 → magnesium →
 → Ion magnesium →

- f) Kalium fosfat
 g) Zink nitrat
 h) Ammonium sulfat

Hidrogen Peroksida	
Asid hidroklorik	
Asid sulfurik	
Asid nitrik	
Asid fosforik	

Formula kimia sebatian ionik

- menunjukkan
 → perlu tulis cas pada formula akhir
 → tetapi cas ion yang akan menentukan

Cari formula kimia sebatian ionik berikut :

- a) Natrium klorida
 b) Magnesium oksida
 c) Kuprum (II) bromida
 d) Argentum hidroksida
 e) Aluminium karbonat

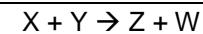
Persamaan Kimia

Unsur yang wujud sebagai molekul mesti ditulis sebagai molekul

→

Formula kimia sebatian ion bergantung kepada

Air	
Karbon dioksida	
Karbon monoksida	
Ammonia	
Sulfur dioksida	
Sulfur trioksida	
Metana	
Etana	

Menunjukkan

- → bertindakbalas dengan
 →
 → menghasilkan
 →

Keadaan fizikal ditunjukkan dalam ()

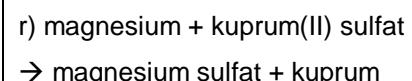
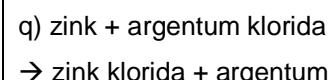
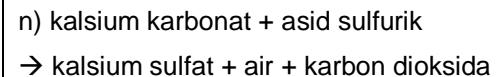
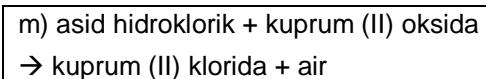
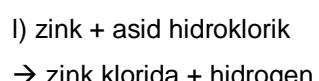
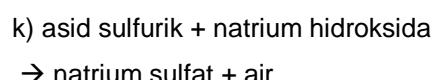
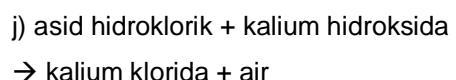
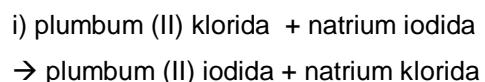
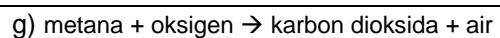
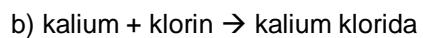
- pepejal →
 → cecair →
 → gas →
 → larutan akues (larutan air) →

Bezakan

- $\text{X}_2 \rightarrow$
 $2\text{X} \rightarrow$
 $2\text{X}_2 \rightarrow$

→ Formula setiap bahan adalah
→ diubah untuk
mengimbangkan persamaan

Tulis dan seimbangkan persamaan kimia:

s) klorin + natrium iodida

→ natrium klorida + iodin

t) kuprum (II) oksida + hidrogen

→ kurpum + air

$X \rightarrow 2Y$

X	Y
1 mol	
	1 mol
3 mol	
	4 mol

$2X + Y \rightarrow 2Z$

X	Y	Z
	1 mol	
1 mol		
		4 mol
0.6 mol		

$2X + Y \rightarrow 3Z$

X	Y	Z
	1 mol	
1 mol		
		1 mol
3 mol		
	0.2 mol	
		0.9 mol

$2X \rightarrow 3Y$

X	Y
4 mol	
	9 mol
1 mol	
	1 mol

$4Na + O_2 \rightarrow 2Na_2O$

Na	O ₂	Na ₂ O
	1 mol	
1 mol		
		1 mol
0.6 mol		

Bila membanding nisbah bahan

→ hanya lihat

$2H_2O_2 \rightarrow 2H_2O + O_2$

H ₂ O ₂	H ₂ O	O ₂
1 mol		
		1 mol
g	18 g	g
g	mol	48 dm ³ (suhu bilik)
6.8 g	molekul	dm ³ (suhu bilik)

Bila mengira JMR

→

magnesium + oksigen → magnesium oksida		
[JAR : Mg = 24, O = 16]		
Mg	O ₂	MgO
2 atom	molekul	unit
	2 molekul	
1 mol		
	0.1 mol	
		3 mol
2.4 g	g	g
Bil atom	16 g	g
g	dm ³ (suhu bilik)	4.8 g
g	120 cm ³ (suhu bilik)	g
12 g	cm ³ (suhu bilik)	mol

aluminium + klorin → aluminium klorida
[JAR : Al = 27 , Cl = 35.5]
i) Hitung isipadu gas klorin (pada suhu bilik) yang diperlukan untuk menghasilkan 48.06 g aluminium klorida
ii) Hitung jisim aluminium klorida yang terhasil dari 5.4 g aluminium dengan klorin berlebihan
iii) Hitung bilangan atom aluminium yang diperlukan untuk bertindakbalas dengan 14.4 dm ³ gas klorin dan hitung jisim aluminium klorida yang terhasil

litium + oksigen → litium oksida
[JAR : Li = 7 , O = 16]
i) Hitung jisim litium oksida yang terhasil apabila 21 g litium bertindakbalas dengan oksigen berlebihan
ii) Hitung bilangan mol litium yang diperlukan untuk bertindakbalas dengan 300 cm ³ gas oksigen dan hitung jisim litium oksida yang terhasil

Eksperimen untuk menentukan formula kimia

a) Oksida logam reaktif (cth :)
→ pita magnesium akan terbakar dalam udara dengan terus untuk menghasilkan

→ untuk tentukan formula, perlukan
→
→
→ jisim oksigen ditimbang
 secara terus
→ Jadi timbang
→ jisim
→ pembakaran
→ jisim
→ pembakaran

→ jisim oksigen didapati dengan

→

Langkah-langkah untuk mendapatkan keputusan yang lebih tepat dan sebabnya

i) Permukaan pita magnesium mungkin telah bertindakbalas dengan udara sebelum eksperimen menjadi magnesium oksida
→ pita magnesium perlu dengan
→ ditimbang

ii) Magnesium oksida yang terhasil mungkin terlepas sebagai wasap putih / serbuk
→ pembakaran dibuat dalam
→ penimbangan dibuat bersama dengan
iii) Mangkuk pijar tertutup akan mengehadkan oksigen yang dibekalkan
→
iv) Pembakaran mungkin belum lengkap
→ proses
→ sehingga

b) Oksida logam kurang reaktif (cth :)
→ gas hidrogen akan "mencuri" oksigen daripada apabila dipanaskan
→ timbang
→ jisim
→ tindak balas
→ jisim
→ tindak balas
→ jisim oksigen didapati dengan
→

i) Penimbangan dibuat bersama dengan
ii) Tindak balas mungkin belum lengkap
→ proses
→ sehingga
iii) Logam kuprum yang panas akan bertindakbalas dengan udara menjadi oksida semula
→ pengaliran gas hidrogen

Langkah keselamatan : Hidrogen akan meletup jika campuran dengan oksigen terbakar

→ pengaliran gas hidrogen dibiarkan sehingga tiada gas lain dalam radas, kemudian dibakar di hujung
→ baru
→ jika hidrogen disediakan melalui tindakbalas asid dengan zink
→ gas hidrogen mesti dikeringkan dengan melalui
→ bekalan hidrogen perlu berterusan
→ zink berlebihan digunakan, asid di melalui
→ hidrogen dihalang terlepas dari radas
→ corong tisel kena
→ asid perlu dihalang masuk ke radas seterusnya
→ tiub ke radas seterusnya